

TARİH

Küresel İhvân

Küresel İhvân

Müslüman Kardeşler'in
Rejimlerle İlişkileri ve
Ulusötesi Niteliği

Abdulgani Bozkurt
Mehmet Rakipoğlu

Hazırlayanlar
Abdulgani Bozkurt
Mehmet Rakipoğlu

KE
TE
BE

KE
TE
BE

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	9
Giriş.....	11
Müslüman Kardeşler Teşkilâtı'nın Siyasî Rejimlerle İlişkileri ve Ulusötesi Niteliği Üzerine Bir Değerlendirme	13
Müslüman Kardeşler'in Düzen Tasavvuru ve Siyasal Strateji.....	25
MUHAMMED HÜSEYİN MERCAN	
Toplumsal Hareketlerin Dönüşümü Bağlamında Müslüman Kardeşler'e Yönelik Bir Değerlendirme.....	41
BEKİR GÜNDOĞMUŞ	
Siyasî Partilerin Ulusötesi Niteliği ve Müslüman Kardeşler İçin Anlamı.....	57
HÜSREV TABAK	57
Müslüman Kardeşler Hareketi'nin Diasporik Niteliği.....	73
CENK BEYAZ	73
Mısır: Müslüman Kardeşler Hareketi	87
CEMAL KAZAK	87
Libya: Müslüman Kardeşler ve Adalet ve İnşa Partisi.....	107
RAGAT UYUNELNABULSİ, TÜRKCAN MANSUROĞLU.....	107
Cezayir: Müslüman Kardeşler Hareketi ve Hıms	121
MUHAMMET MUSA BUDAK.....	121

Tunus: Nahda Hareketi	139
AHMET GÖKÇEN	
Fas: Tevhid ve Islâh Hareketi ve Adalet ve Kalkınma Partisi.....	155
MUSTAFA ATEŞ	
Sudan: Müslüman Kardeşler ve Ulusal İslâmî Cephe	173
MAYADA KAMAL ELDEEN, ABDULGANİ BOZKURT	
Nijerya: Müslüman Kardeşler ve Meclis-İ Tecdid Tadâmunu'l-Müslimîn Hareketi	189
OSMAN KAĞAN YÜCEL	
Somali: Müslüman Kardeşler ve Islâh Hareketi	203
ENSAR KÜÇÜKALTAN, ÖMER FURKAN KESİKBAŞ	
Suriye'de Müslüman Kardeşler.....	217
HAMZA HAŞIL	
Filistin: Müslüman Kardeşler ve İslâmî Direniş Hareketi.....	233
FATMA ZEHRA TOÇOĞLU	
Lübnan: Müslüman Kardeşler ve El-Cemâatü'l-İslâmiyye.....	249
TALHA İSMAİL DUMAN	
Ürdün: Müslüman Kardeşler ve İslâmî Eylem Cephesi.....	267
ABDULGANİ BOZKURT	
Irak: Müslüman Kardeşler ve Irak İslâmî Partisi	287
FATİH İPEK	
Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi: Müslüman Kardeşler ve Kürdistan İslâmî Birlik Partisi.....	303
MEHMET KURŞUNLU	
Suudi Arabistan: Müslüman Kardeşler ve Sahve Hareketi.....	321
HAMDULLAH BAYCAR	
Birleşik Arap Emirlikleri: Müslüman Kardeşler ve Islâh Hareketi	337
MEHMET ALİ MERT	

Kuveyt: Müslüman Kardeşler Hareketi	353
AHMET SAFA HÜDAVERDİ	
Katar: Müslüman Kardeşler Hareketi.....	365
ABDULLAH AYDIN, MURAD DUZCU	
Bahreyn: Müslüman Kardeşler ve Minber Hareketi.....	379
MEHMET RAKİPOĞLU	
Yemen: Müslüman Kardeşler ve Islâh Partisi	397
RIAD DOMAZETİ	
Umman: Müslüman Kardeşlerin Temsil Mücadelesi	415
YUSUF BAHADIR KESKİN	
Avrupalı Müslüman Kardeşler: Geçici Sürgünden Kalıcı Azınlığa	433
SEVEN ERDOĞAN	
Abd'deki Müslüman Kardeşler.....	445
MUHAMMED ÜNALMIŞ	
Sonuç	455
Müslüman Kardeşler-Akademik Yazına Eleştirel Bir Bakış	457
Yazar Özgeçmişleri	467
Dizin	476

SUUDİ ARABİSTAN: MÜSLÜMAN KARDEŞLER VE SAHVE HAREKETİ

HAMDULLAH BAYCAR¹

Giriş

Ulus-devletlerin hâkim olduğu bir dönemde ulus-devlet kategorisinde olmasına rağmen sürekli *yapay*, *cetvelle çizilmiş* ve *Sykes-Picot ürünü* olarak adlandırılan birçok Arap devleti, bu “yapaylığın” tartışmalarını yaşayagelmiştir.² Yirmiden fazla ülkeden müteşekkil olan Arap dünyasının yapaylığını tartışmaksızın neredeyse bütün Arap dünyasını ilgilendiren ve hepsini gerçekten tek bir oluşum gibi sunmaya çalışan düşünce ve olgular da az değildir. Bunlar arasında Filistin davası gibi mücadeleler varken Arapçılık veya Ümmetçiliğe dayalı ideolojik yaklaşımlar da yer almaktadır. Müslüman Kardeşler (İhvân) gerek örgüt gerekse de düşünce olarak hemen hemen bütün Arap dünyasının bir şekilde etkilendiği oluşumlardan biri olarak öne çıkmaktadır. Mısır’da doğmasına rağmen her bir Arap ülkesinde varlığını gösteren istisnai olgulardan biri olarak değerlendirilebilir. Yirmiden fazla ülkeyi inceleyerek İhvân’ı çalışan elimizdeki kitap, bu ulus aşan hareketin evrenselliğinin en büyük kanıtıdır.

İhvân teşkilâtı ve savunduğu Ümmetçilik düşüncesi zaman zaman Arap hükümetleri tarafından desteklenmişken zaman zaman da baskılara ve kapanmalara maruz kalmıştır.³ Ekseriyeti 20. yüzyılda kurulan Arap ülkeleri, bazen yetmiş iş gücünden faydalanmak için bazen ise gençlerin ahlâkını İslâmî ilkelerle koruma

1 Doktora Adayı, Exeter Üniversitesi, Arap ve İslam Çalışmaları Enstitüsü, Hb515@exeter.ac.uk, ORCID: 0000-0002-8720-9995

2 Paul Mason, “Paul Mason on Sykes-Picot: How an Arbitrary Set of Borders Created the Modern Middle East”, *New Statesman*, 9 Mayıs, 2016. <https://www.newstatesman.com/world/middle-east/2016/05/paul-mason-sykes-picot-how-arbitrary-set-borders-created-modern-middle>.

3 Quintan Wiktorowicz, “Islamists, the State, and Cooperation in Jordan”, *Arab Studies Quarterly* 21, no. 4 (1999): 1-17.